

שָׁמוּ שֶׁל מְקוֹם, וְהוּא נִקְרָא חֲכָמָה. וְשֵׁנִינוּ, הוּא וְהַחֲכָמָה - הַפֶּל דְּבָר אֶחָד.

שָׁאמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה שְׁכַתוּב (ישעיה נב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי, מִלְּמַד שֶׁהוּא וְשָׁמוּ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, הַפֶּל נָתַן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל לֹא נָתַן וְלֹא הִשְׁאִיל לְאַחֵרִים, שְׁכַתוּב אָנִי ה', לְבַדִּי. מִלְּמַד שְׁשֵׁם זֶה לֹא נָתַן לְשׁוֹם נִבְרָא. וְאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. תַּדַּע לָךְ, בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמַּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, כָּל הַמַּקְרִיב קֶרֶן וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חִיב מִתָּה, שְׁנֹאמַר (שמות כב, יט) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתי ל' לְבַדּוֹ. מִלְּמַד שְׁצָרִיף לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד בְּלָבָד.

וְעַל כֵּן, כָּדִי שְׁלֹא יִטְעֶה אָדָם, צוּהַ בְּקֶרֶבְנֹת וְאָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶן לַה', וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח תּוֹדָה לַה', וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח שְׁלָמִים לַה', (שם ב) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶן מִנְחָה לַה'. הַפֶּל לַה', וְלֹא נֹאמַר לְאֱלֹהִים. מָה הַטְּעַם? אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, שֵׁם זֶה הוּא מְשַׁתָּף, שֶׁהַמְּלָאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, בְּגִי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדְּיָיִנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאֵין אֲנֹנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זוֹבַח, לְכַף צָרִיף לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד לְבַדּוֹ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בֵּא וּרְאֵה, מִי שְׁמַקְלָל אֶת הַשֵּׁם, שְׁכַתוּב (ויקרא כד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. שְׁהָרִי אִם קָלַל הַשֵּׁם הַזֶּה סֶתֶם, אֵינוֹ חִיב מִיתָה וְאֵין מִנְדִים אוֹתוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לְטַעַן לְאֶחָד מִן הַדְּיָיִנִים אוֹ לְגְדוֹל הַדּוֹר הוּא אָמַר. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, מִיתָה אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ, אֲבָל גְּדוּי מְחִיבִים אוֹתוֹ, מִשׁוֹם לְאוֹ שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁכַתוּב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא

נִקְרָא חֲכָמָה. וְתַנִּינָן, הוּא וְהַחֲכָמָה הַפֶּל דְּבָר אֶחָד.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מֵאִי דְכַתִּיב, (ישעיה מב ח) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי. מִלְּמַד שֶׁהוּא וְשָׁמוּ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, הַפֶּל נָתַן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל לֹא נָתַן, וְלֹא אוֹזִיף לְאַחֵרִין, דְּכַתִּיב אָנִי ה'. לְבַדִּי. מִלְּמַד דְּשֵׁם זֶה לֹא נָתַן לְשׁוֹם נִבְרָא. וְאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, תַּדַּע לָךְ בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמַּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, כָּל הַמַּקְרִיב קֶרֶן, וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חִיב מִתָּה, שְׁנֹאמַר זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתי לַה'. מִלְּמַד שְׁצָרִיף לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד בְּלָבָד.

וְעַל כֵּן כָּדִי שְׁלֹא יִטְעֶה אָדָם, צוּהַ בְּקֶרֶבְנֹת וְאָמַר, (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶן לַה'. (שם כב כט) וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח תּוֹדָה לַה'. (שם יט ה) וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח שְׁלָמִים לַה'. (שם ב א) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶן מִנְחָה לַה'. הַפֶּל לַה', וְלֹא נֹאמַר לְאֱלֹהִים.

מֵאִי טְעָמָא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, שֵׁם זֶה הוּא מְשׁוֹתָף, שֶׁהַמְּלָאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים. בְּגִי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדְּיָיִנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאֵין אֲנֹנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זוֹבַח, לְכַף צָרִיף לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד לְבַדּוֹ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, תָּא חִזִּי, מֵאֵן דְּמַקְלָל אֶת הַשֵּׁם, דְּכַתִּיב (ויקרא כד טו) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, דְּהָא אִם קָלַל שֵׁם זֶה סֶתֶם, אֵינוֹ חִיב מִיתָה, וְאֵין מִנְדִין אוֹתוֹ, דְּיִכּוֹל לְטַעוֹן לְחַד מִן דְּיָיִנָא, אוֹ לְגְדוֹל הַדּוֹר קָאמַר. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, מִיתָה אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ, אֲבָל גְּדוּי מְחִיבִין אוֹתוֹ, מִשׁוֹם לְאוֹ דְּאוֹרִייתָא, דְּכַתִּיב (שמות כב כז) אֱלֹהִים לֹא תִקְלָל

סָתָם. אָבֵל אִם קָלֵל שֵׁם הַמְּיוֹחָד, חָיִב מִיתָה, דְּכָתִיב (ויקרא כד טז) וְנִקַּב שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, מְלַמֵּד שְׂאִינוֹ חָיִב עַד שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד.

הַהוּא גִבְרָא דְאַקְדִּישׁ בְּרִיה, וְאָמַר, הָאִי בְּרָא דְאַתְיִילִיד, יְהֵא מְקוּדָשׁ לְאַלְהִים, שְׁמַע ר' חֲזִיא וְשִׁמְתִיה. אָמַר לִיה, וּמָה עַל דְּאַקְדִּישַׁת בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, לְהוּי הַהוּא גִבְרָא בְּשִׁמְתָא. אָמַר לִיה לָאו עַל כְּףַ עֲבָדִית, אֶלָּא עַל דְּאַקְדִּישְׁתִּיה לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה זִבְח לְאַלְהִים יִחְרַם. אָמַר וְהִיאָף הָוּה לִי לְמִימָר. אָמַר לִיה, הָאִי בְּרָא דְאַתְיִילִיד לִי לְיְהוּי מְקוּדָשׁ לְה', וְלֹא לְשֵׁם אַחַר. וּמָנָא לָן. מְחִנָּה, דְּכָתִיב (שמואל א יא) וּנְתַתִּיו לְה', וְלֹא אָמְרָה לְאַלְהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָא אֻקְיָמָנָא דְבִשְׁם אֱלֹהִים נִבְרָא הָעוֹלָם, אִי הָכִי יָכִיל לְמַטְעֵן הָאִי גִבְרָא פְּהִאי גּוֹנָא, דְּמִלְאַכִּים הוּוּ, אוּ גְדוּלֵי הַדּוֹר הוּוּ, אוּ דִיַּיְנֵי הוּוּ. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, הָא עֲלָמָא אֲתַבְרִי עַד דְּלֹא יִיתוֹן בְּנֵי נָשָׂא, וְעַד דְּלֹא יִיתוֹן דִּיַּיְנֵי דְרָא, וְרַבְרַבֵּי דְרָא, וְלֹא אִית לְמַשְׁגָּא.

בְּמָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר חֲבִיבָא יְקִירָא, דְּכָתִיב (שמות טו יא) מִי כִמְכָה בְּאֵלִים ה', שְׂיֻכַּל לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם, מִשְׁמַע דְּאֵלִים אִינוּ יָכוּל לְבְרוּא הָעוֹלָם, עַד שְׁנַטְל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהִיא אוֹת ה"א, וְכוּ נִבְרָא הָעוֹלָם. וְנַעֲשֶׂה מִן אֵלִים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים. וְעַל הָאִי תַנּוּן, בְּה"א בְּרָאָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא חֲזִינָן דְּלִית כְּתָרָא וּמְלָכוּתָא אֶלָּא בְּשִׁמְיָה קְדִישָׁא. דְּלֹא אוֹזְפִיָּה לְאַחְרָא, וְהוּא הֵשֵׁם יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוּ נִכְלָלִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שְׁמִים וְאַרְצֵי, וְכָל צְבָאָם, כְּפַסָּא הַכְּבוֹד, וְחִיּוֹת

תְּקַלְל, סָתָם. אָבֵל אִם קָלֵל שֵׁם הַמְּיוֹחָד, חָיִב מִיתָה, שְׁכָתוּב (ויקרא כד טז) וְנִקַּב שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת. מְלַמֵּד שְׂאִינוּ חָיִב עַד שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד.

הָאִישׁ הַהוּא שְׁהַקְדִּישׁ אֶת בְּנוֹ וְאָמַר, הַבֵּן הַזֶּה שְׁנוּלֵד יְהִיה מְקֻדָּשׁ לְאַלְהִים, שְׁמַע רַבִּי חֲזִיא וְנִבְנָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: וּמָה עַל שְׁהַקְדַּשְׁתִּי אֶת בְּנִי לְקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא שְׂיִהְיֶה אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּנִדּוּי? אָמַר לוֹ: לֹא עַל כְּףַ עֲשִׂיתִי, אֶלָּא עַל שְׁהַקְדַּשְׁתָּ אוֹתוֹ לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות כג) זִבְח לְאַלְהִים יִחְרַם. אָמַר: וַאֲיִף הִיָּה לִי לוֹמַר? אָמַר לוֹ: הַבֵּן הַזֶּה שְׁנוּלֵד לִי יְהִיה מְקֻדָּשׁ לְה' וְלֹא לְשֵׁם אַחַר. וּמִנֵּינ לָנוּ? מְחִנָּה, שְׁכָתוּב (שמואל א-א יא) וּנְתַתִּיו לְה', וְלֹא אָמְרָה לְאַלְהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁבִשְׁם אֱלֹהִים נִבְרָא הָעוֹלָם, אִם כְּףַ, יָכֵל לְטַעֵן הָאִישׁ הַזֶּה, כְּמוֹ כֵּן שְׁהִיו מְלָאכִים, אוּ הִיו גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אוּ הִיו דִּיַּיְנִים. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ: הָרִי הָעוֹלָם נִבְרָא טָרַם שְׂיַבְאוּ בְּנֵי אָדָם וְטָרַם שְׂיַבְאוּ דִּיַּיְנֵי הַדּוֹר וּגְדוּלֵי הַדּוֹר, וְאַיִן לְשִׁגְוֹת. כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַחֲבִיב וְהַיְקָר, שְׁכָתוּב (שמות טו) מִי כִמְכָה בְּאֵלִים ה', שְׂיֻכַּל לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם. מִשְׁמַע שְׂאֵלִים אִינוּ יָכוּל לְבְרוּא הָעוֹלָם, עַד שְׁנַטְל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהִיא הָאוֹת ה"א, וְכוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה מִן אֵלִים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים, וְעַל זֶה שְׁנִינוּ בְּה"א בְּרָאָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי רְאִינוּ שְׂאִין כְּתָר וּמְלָכוּת אֶלָּא בְּשְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ, שְׁלֹא הַשְּׂאִילוֹ לְאַחַר, וְהוּא הֵשֵׁם יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוּ נִכְלָלִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, שְׁמִים וְאַרְצֵי, וְכָל צְבָאָם, כְּפַסָּא הַכְּבוֹד, וְחִיּוֹת

צבאם, כפסא הכבוד ותיבות הקדש, וכלם לנגדו פאין וכלא חשוכים, והוא הנה, והוא הנה, והוא הנה. ברוך הוא וברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים אמן.

אמר רבי יהודה, יתברך ויתעלה שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא ראשון והוא אחרון, ומבלעדיו אין אלהים, וברא את העולם בסוד שלשה ענינים גדולים וטובים, והם דעת חכמה ובינה, שנאמר (משלי א) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו.

והכמה ברא הקדוש ברוך הוא הארץ, שהיא עולם השפל, בסוד החכמה, והשמים, שהוא גדול ממנו, בתבונה, שהוא דבר קטן מן החכמה? וכבר שנינו, מתי נקרא אדם חכם בחכמה? כששואלים אותו בכל דבר, ועונה ומשיב כענין וידו בכל, אז נקרא חכם בחכמה, שהוא גדול על התבונה ועל הדעת, על כן היה לו יתברך לעשות השמים בחכמה, והארץ, שהיא שפלה מהם, בתבונה.

תרע שהחכמה גדולה מכלם, ועל כן נקרא אדם חכם, מפני שהוא חכם בכל החכמות, והתבונה קטנה מן החכמה, ועל כן נקרא אדם מבין, כלומר מבין דבר מתוך דבר, הוא מעצמו ומלבו מבין דבר מתוך דבר אחר, כלומר, בראותו יסוד, בונה בנן עליו. וכן הוא המבין, בראותו דבר אחד או קצתו, משלים הענין עליו.

והקדוש ברוך הוא יתברך שמו ברא השמים בסוד התבונה, שהוא ענין הבינה מתוך היסוד, ובראשית כל הנבראים ברא הנבראים הנאצלים מזיו אור הדרו.

הקדש, וכלם לנגדו פאין וכלא חשיבין, והוא הנה, והוא הנה, והוא יהיה. בריך הוא, בריך שמייה. לעלם ולעלמי עלמין אמן.

אמר רבי יהודה, יתברך ויתעלה שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא ראשון, והוא אחרון, ומבלעדיו אין אלהים. וברא את העולם בסוד שלשה ענינים גדולים וטובים, והם דעת חכמה ובינה, שנאמר ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו.

ולמה ברא הקדוש ברוך הוא הארץ, שהוא עולם השפל, בסוד החכמה. והשמים, שהוא עולם גדול ממנו, בתבונה, שהוא דבר קטן מן החכמה. וכבר שנינו, אימתי נקרא אדם חכם בחכמה, כששואלים אותו בכל דבר, ועונה ומשיב כענין, וידו בכל, אז נקרא חכם בחכמה, שהוא גדול על התבונה ועל הדעת, על כן היה לו יתברך לעשות השמים בחכמה, והארץ שהיא שפלה מהם בתבונה. תרע כי החכמה גדולה מפולם, ועל כן נקרא אדם חכם, מפני שהוא חכם בכל החכמות. והתבונה קטנה מן החכמה, ועל כן נקרא אדם מבין, כלומר, מבין דבר מתוך דבר, הוא מעצמו ומלבו, מבין דבר מתוך דבר אחר. כלומר, בראותו יסוד, בונה בנן עליו. וכן הוא המבין, בראותו דבר אחד או קצתו, משלים הענין עליו.

והקדוש ברוך הוא יתברך שמו, ברא השמים בסוד התבונה, שהוא ענין הבינה מתוך היסוד. ובראשית כל הנבראים, ברא צורת המלאכים הקדושים, שהם תחלת כל הנבראים הנאצלים מזיו אור הדרו.

צורת המלאכים הקדושים, שהם תחלת כל הנבראים הנאצלים מזיו אור הדרו.